

فصل اول – هدف‌ها، اصول و ساختار

ماده ۱- هدف کلی:

فراهم آوردن شرایط، زمینه‌ها و امکانات لازم و بسترهای قانونی و حقوقی برای تقویت و نهادینه سازی فرآیند تعلیم و تربیت در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی دانش‌آموزان، توسعه آموزش‌های این دوره (نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش) و ارتقای کیفیت، متناسب با نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، با توجه به مقتضیات جغرافیایی مناطق و رعایت تناسب بین محتوای آموزشی، نیازها و شرایط سنی و ویژگی‌های جنسیتی دانش‌آموزان

بر اساس اصول زیر:

الف) تأکید بر امر تزکیه و تربیت دینی و تقویت آداب و مهارت‌های زندگی

ب) توسعه مهارت‌آموزی و اشتغال، بر حسب نیازهای کشور و علاقه و استعداد افراد و ادامه تحصیل در آموزش عالی، بر اساس شرایط و امکانات محیط، با توجه به پیشرفت‌های علمی و فنی

ج) افزایش کمیت و ارتقای سطح کیفی و منزلت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

د) توسعه و تقویت آموزش‌های متوسطه و ساماندهی آموزش‌های خارج از مدرسه، با فراهم آوردن زمینه استفاده حداکثری از مشارکت، امکانات و منابع سایر سازمان‌ها و دستگاهها

ماده ۲- ساختار

نظام آموزش و پرورش دوره دوم متوسطه که در این آیین نامه، به اختصار «نظام متوسطه» نامیده می شود، دارای سه شاخه تحصیلی: نظری، فنی و حرفه ای و کار دانش به شرح زیر است:

- الف - شاخه متوسطه نظری، مشتمل بر ۴ رشته: ریاضی - فیزیک، ادبیات و علوم انسانی، علوم تجربی، علوم و معارف اسلامی که مدارس مربوط به این شاخه دبیرستان نامیده می شوند.
- ب - شاخه متوسطه فنی و حرفه ای که مدارس مربوط به این شاخه هنرستان فنی و حرفه ای نامیده می شوند.
- ج - شاخه متوسطه کار دانش که مدارس مربوط به این شاخه هنرستان کار دانش نامیده می شوند.

هدف‌های شاخه‌های تحصیلی

الف) هدف‌های شاخه نظری:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب**
- ۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مساعد برای هدایت آنان به مسیرهای تحصیلی مناسب**
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در آموزش عالی.**

(ب) هدف‌های شاخه فنی و حرفه‌ای:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب**
- ۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مناسب برای کسب توانمندی‌ها و مهارت‌های لازم و هدایت آنان به سمت اشتغال مفید**
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های علمی - کاربردی**

ج) هدف‌های شاخه کار دانش:

۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب

۲- تربیت نیروی انسانی در سطوح نیمه‌ماهر، ماهر، استادکاری و سرپرستی، برای اشتغال در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات، متناسب با نیازهای منطقه و جامعه

۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های خاص علمی - کاربردی.

فصل دوم – واحدهای درسی و طول مدت تحصیل:

ماده ۳- آموزش دوره دوم متوسطه، سالی واحدی و دارای ویژگی‌های زیر است:

الف- فرآیند آموزش هر درس به‌طور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود. آموزش بعضی از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای در طول یک نوبت (اول یا دوم) به صورت مستقل ارائه و ارزشیابی می‌شود، مشروط بر آنکه برنامه این قبیل درس‌ها به صورت زوج و در دو نوبت متوالی تنظیم شود. در شاخه کاردانش، آموزش برخی از استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) در طول سال تحصیلی به پایان می‌رسد و ارزشیابی آن تا یک ماه پس از پایان آموزش یا حداکثر تا پایان آن نوبت انجام می‌شود.

ب- محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری، براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج- ارزشیابی هر یک از درس‌های دوره دوم متوسطه مستقل است و قبولی یا مردود بودن هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۴- مدت دوره آموزش در دوره دوم متوسطه ۳ سال و تعداد واحدهای درسی مورد نیاز برای اتمام این دوره و اخذ دیپلم، حداقل ۹۶ واحد است.

تبصره ۱- هر واحد درس نظری در طول سال تحصیلی، معادل یک ساعت آموزش در هفته است. ساعت آموزش هر واحد درس عملی، معادل ۱/۵ تا ۴ برابر ساعت آموزش یک واحد درس نظری، قابل افزایش است. ساعات آموزش هر واحد درس نظری و عملی در مدارس استثنائی تا ۱/۵ برابر مفاد این ماده، برابر شیوهنامه‌ای که سازمان آموزش و پرورش استثنائی ابلاغ می‌کند، قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش آموزان «مدارس استثنایی» و «دانش آموزان ترفیقی در مدارس عادی»، با رعایت سایر شرایط، تا ۵ سال می‌توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، می‌تواند برای غنی‌سازی محتوای برنامه‌های درسی، «محتوای توسعه‌ای» ارائه کند. در ارزشیابی‌های نوبت اول و دوم، حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی مستمر و حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی پایانی (غیر از امتحانات نهایی)، به محتوای توسعه‌ای اختصاص می‌یابد.

ماده ۵ - از اول مهر ماه هر سال تا آخر شهریور ماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می شود. دوره آموزش از اول مهر ماه هر سال آغاز و تا پایان خردادماه سال بعد ادامه می یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می شود.

تبصره ۱- ارائه و تکميل آموزش مهارت و ارزشيابی پایانی آن دسته از استانداردهای مهارت شاخه کاردانش (درس های مهارتی) که آموزش آنها تا پایان خردادماه به اتمام نمی رسد، تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی، به صورت رایگان بلامانع است.

تبصره ۲- درس کارآموزی در شاخه فنی و حرفه ای و درس کارورزی در شاخه کاردانش از تابستان پایه یازدهم تا پایان سال تحصیلی پایه دوازدهم، بر اساس شیوه نامه ابلاغی معاونت آموزش متوسطه، ارائه و اجرا می شود.

**ماده ۶- در هر سال تحصیلی تمام واحدهای درسی هر پایه، برابر
جداول مربوط، به دانش آموز ارائه می شود.**

**تبصره ۱- در س های پایه دهم پیش نیاز، در س های پایه های یازدهم و
دوازدهم، محسوب نمی شود. برخی از در س ها، در پایه یازدهم،
پیش نیاز پایه دوازدهم می باشد.**

تبصره ۲- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم، پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم باشد، دانش‌آموزان پایه دوازدهم باید این درس‌ها را با رعایت ضوابط پیش‌نیاز، به همراه سایر درس‌های پایه دوازدهم، برابر مقررات و حداکثر تا سقف ۳۷ واحد انتخاب کنند.

تبصره ۳- دانش‌آموز پایه دوازدهم که قبلاً از درس پیش‌نیاز نمره نصاب قبولی در رشته‌های شاخه نظری حداقل نمره ۷ و در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای برابر مقررات مربوط (کسب کرده باشد، مجاز به انتخاب درس‌های پیش‌نیاز و اصلی به صورت هم‌زمان، یا درس‌های اصلی مقدم بر درس‌های پیش‌نیاز، خواهد بود.

تبصره ۴- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم نباشد، انتخاب این درس‌ها به دوره تابستانی (شهریورماه) سال دوازدهم موکول می‌شود.

تبصره ۵- دانش‌آموزان پایه دوازدهم روزانه که در پایه یازدهم موفق به کسب حداقل نمره ۷ در درس‌های پیش‌نیاز نشده‌اند یا به دلیل انطباق نداشتن ساعات ارائه درس‌های پیش‌نیاز و اصلی در برنامه هفتگی مدارس، امکان انتخاب درس‌های پایه یازدهم را نداشته‌اند و تشکیل کلاس در فرصت‌های دیگر نیز برای آنان مقدور نیست، می‌توانند با موافقت شورای مدرسه و رعایت سایر ضوابط، از جمله سقف واحدهای مجاز، آن دسته از درس‌های پایه یازدهم را که پیش‌نیاز دروس پایه دوازدهم هستند، انتخاب کرده و در امتحانات نوبت اول و دوم آن درس‌ها شرکت کنند. در این صورت نمرات پایانی هر نوبت به عنوان نمرات مستمر آن نوبت نیز منظور و همانند سایر درس‌ها، برابر ماده ۵۴، اعلام نتیجه خواهد شد.

ماده ۷- چنانچه پس از برگزاری امتحانات خردادماه، تعدادی از دانش آموزان،

دریک یا چند ماده درسی، شرایط قبولی را کسب نکنند، دوره تابستانی با رعایت

موارد زیر برای آنان برگزار خواهد شد. شیوه نامه اجرایی این ماده از سوی وزارت

آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می شود.

تبصره ۱- برنامه آموزشی در این دوره به مدت ۶ هفته است و امتحانات این دوره، در نوبت شهریورماه برگزار می‌شود.

تبصره ۲- دانش آموزان دوره تابستانی مجاز خواهند بود حداکثر ۳۵ واحد از درس‌های باقیمانده (حداکثر ۱۰ واحد به صورت حضوری و مابقی به صورت غیر حضوری) را انتخاب کنند. در انتخاب واحدهای حضوری، اولویت با درس‌هایی است که دانش آموزان قبلاً آن‌ها را انتخاب نکرده‌اند. انتخاب همزمان درس‌های پیش‌نیاز و اصلی (دروس پایه بالاتر) برای دانش آموزان پایه دوازدهم در دوره تابستانی (شهریور ماه) با رعایت سایر شرایط و ضوابط بلامانع است.

تبصره ۳- ساعات آموزش هفتگی درس‌های نظری و عملی در دوره تابستانی ۳ برابر ساعات آموزش هفتگی آن درس‌ها در طول سال تحصیلی، است.

تبصره ۴- دوره تابستانی، حتی‌المقدور در مدارس مربوط، تشکیل خواهد شد و برگزاری آن به صورت متمرکز و با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی ادارات آموزش و پرورش ناحیه یا منطقه در یک یا چند مدرسه بلامانع است.

تبصره ۵ – دانش آموزان پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم در درس‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده‌اند، می‌توانند بدون شرکت در کلاس‌های دوره تابستانی در امتحانات پایانی این دوره که در شهریورماه برگزار می‌شود، شرکت کنند.

تبصره ۶ – ارائه خوشه درس‌های شایستگی‌های فنی و غیر فنی، در شاخه فنی و حرفه‌ای و استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) در شاخه کاردانش در دوره تابستانی پایه دوازدهم، به صورت حضوری مجاز نیست، لیکن با توجه به ماهیت این درس‌ها، ادارات آموزش و پرورش مناطق می‌توانند بر اساس ضوابطی که از سوی وزارت آموزش و پرورش اعلام می‌شود، برای دانش آموزان، دوره فشرده تقویتی تشکیل دهند.

ماده ۸ - دانش آموزان پایه یازدهم می توانند درس های باقیمانده از پایه های دهم و یازدهم را در دوره تابستانی پایه یازدهم انتخاب کرده و در آزمون دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۹ - دانش آموزان پایه دوازدهم چنانچه در پایان سال تحصیلی (شهریورماه) موفق به گذراندن برخی از درس های دوره متوسطه نشوند، می توانند حداکثر ۳۵ واحد از درس های باقیمانده را به صورت غیر حضوری انتخاب و در امتحانات دی ماه شرکت کنند.

تبصره ۱- چنانچه این قبیل دانش آموزان بخواهند در امتحانات دی ماه همان سال مدارس روزانه شرکت کنند، در فاصله زمانی موضوع این ماده از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود و طول سال تحصیلی برای آنان تا پایان دی ماه سال بعد قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش آموزان مشمول این ماده می توانند بلافاصله پس از دوره تابستانی با رعایت مقررات، در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- چنانچه دانش آموزان موضوع این ماده، پس از شرکت در امتحانات دی ماه، موفق به گذراندن برخی درس ها نشده باشند، مجاز به ادامه تحصیل در مدارس روزانه نیستند. در این صورت می توانند برابر مقررات در مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور یا به صورت داوطلب آزاد ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- در شاخه فنی و حرفه ای، دوره بزرگسالان و امتحانات داوطلب آزاد، طبق ضوابطی که از سوی معاونت آموزش متوسطه ابلاغ می شود، صرفا برای آن عده از دانش آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را از دست داده اند، برگزار می شود.

ماده ۱۰- دانش آموزانی که در درس یا درس‌هایی نمره قبولی کسب کرده باشند، مجدد آنمی‌توانند آن درس یا درس‌ها را انتخاب کنند.

ماده ۱۱- ساعات حضور دانش‌آموزان در برنامه‌های آموزشی و

پرورشی شاخه نظری در هر هفته حداقل ۳۵ ساعت است و

دانش‌آموزان موظفند در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش

روزانه، در مدرسه حضور داشته باشند.

تبصره ۱- ساعات برنامه هفتگی دانش آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش بر اساس برنامه مصوب هر رشته حداکثر تا ۴۰ ساعت خواهد بود.

تبصره ۲- برنامه هفتگی مدارس برای هر روز حداقل ۶ ساعت و حداکثر ۸ ساعت تنظیم می‌شود.

تبصره ۳- افزایش ساعات برنامه هفتگی دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان تا ۴۲ ساعت بلامانع است.

ماده ۱۲- حضور مرتب و منظم دانش آموزان در مدرسه و کلاس درس، در تمام ایام سال تحصیلی که مدرسه رسماً دایر می باشد، الزامی است. با دانش آموزان غایب، برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین نامه اجرایی مدارس، رفتار خواهد شد.

تبصره ۵- در شاخه های کار دانش و فنی و حرفه ای، دانش آموزانی که حسب مورد، برابر شیوه نامه های ابلاغی، از سوی مدیران مدارس، برای مهارت آموزی، کارورزی و کار آموزی به مراکز خارج از مدرسه معرفی می شوند، ملزم به رعایت مفاد این ماده خواهند بود.

ماده ۱۳- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش آموزان، برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۱۴- دانش آموزان با نیازهای ویژه از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معافاند، در این صورت نمره بخش نظری آنان به عنوان نمره این درس، منظور خواهد شد.

فصل سوم – مقررات ثبت نام و انتقال دانش آموزان

ماده ۱۵- به منظور برنامه ریزی، سازماندهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت نام دانش آموزان، همه ساله قبل از آغاز ثبت نام در ادارات کل آموزش و پرورش و مناطق و نواحی آموزشی، ستاد ثبت نام، مرکب از افراد ذیربط، با انتخاب و زیر نظر مدیر کل یا رئیس اداره آموزش و پرورش، تشکیل می شود.

ماده ۱۶- ثبت نام دانش آموزان ورودی پایه دهم با حضور پدر، مادر یا ولی قانونی وی و در پایه های یازدهم و دوازدهم و همچنین انتخاب رشته و واحد درسی، با حضور خود دانش آموز انجام می شود.

تبصره ۱- دانش آموزانی که بنا به دلایلی، از جمله بیماری یا هر علت دیگری، نمی‌توانند برای ثبت‌نام در مدرسه حضور یابند، باید امور ثبت‌نام آنان در موعد مقرر، توسط ولی قانونی آنان انجام شود.

تبصره ۲- ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموزان غیر مشمول که ترک تحصیل داشته‌اند، با رعایت سایر شرایط، بلامانع است.

تبصره ۳- ضوابط ورود به هنرستان‌های رشته‌های موسیقی، توسط حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و مرکز گسترش آموزش‌های هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسب مورد، تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره ۴- ثبت نام دانش آموزان با نیازهای ویژه که علیرغم محدودیت و

مشکلات جسمی یا حسی از هوش بهنجار برخوردار بوده و با استفاده از

خدمات خاص آموزشی و توانبخشی می‌توانند در مدارس عادی به

تحصیل پردازند (دانش آموز مشمول آموزش به روش تلفیقی) ، با ارائه

معرفی نامه از مدیریت اداره آموزش و پرورش استثنایی صورت

می‌گیرد.

تبصره ۵- پذیرش دانش آموز در مدارس استعدادهای درخشان، تابع

ضوابط و مقررات خاص خواهد بود.

ماده ۱۷- ثبت نام و تحصیل دانش آموزان در مدارس، اعم از دولتی و غیر دولتی، به تفکیک جنسیت انجام می شود.

ماده ۱۸- همه دانش آموزان، از نیمه اول تیرماه تا حداکثر پایان شهریورماه هر سال تحصیلی، ثبت نام می شوند.

ماده ۱۹- حداکثر سن ثبت نام برای ورود به دوره دوم متوسطه ۱۸ سال تمام است.

تبصره ۱- ملاک محاسبه سن دانش آموز برای ثبت نام، اول مهر ماه هر سال خواهد بود.

تبصره ۲- حداکثر سن ادامه تحصیل دانش آموزان پسر، با رعایت قوانین و مقررات نظام وظیفه عمومی، ۲۰ سال تمام و برای دانش آموزان دختر ۲۲ سال تمام است.

تبصره ۳- دانش آموزان پسر (پایه دوازدهم با رعایت تبصره ۱ ماده ۹) که در حین سال تحصیلی به حداکثر سن مجاز (۲۰ سال تمام) برسند، تا پایان همان سال تحصیلی می توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند

تبصره ۴- دانش آموزان مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد متقاضی ورود به پایه‌های یازدهم یا دوازدهم مدارس روزانه، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، می‌توانند در مدارس روزانه ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۵- حداکثر سن برای دانش آموزان با نیازهای ویژه، مشمول آموزش به روش تلفیقی، در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره متوسطه دو سال بیشتر از حداکثر سن دانش آموزان عادی است.

ماده ۲۰- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش آموز به شرح زیر است:

الف - مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دهم:

۱- تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داده شده و

ممه‌ور به مهر و امضای مدیر مدرسه باشد.

تبصره ۱- در صورت وجود تغییرات و توضیحات در شناسنامه، ارائه

تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است.

تبصره ۲- لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن ۱۵ سال تمام

رسیده است، باید عکس دار باشد.

۲- عکس مناسب و با کیفیت به تعداد مورد نیاز.

۳- گواهی نامه پایان دوره اول متوسطه یا گواهی موقت قبولی پایه نهم

۴- نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی.

۵- معرفی نامه از اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، مبنی بر

نوع و میزان معلولیت برای دانش آموزان با نیازهای ویژه (به روش

تلفیقی)

ب – مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه یازدهم:

۱- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه دهم.

ج – مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دوازدهم:

۱- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه های دهم و یازدهم.

۲- کارنامه های تطبیق برای دانش آموزان تطبیقی.

تبصره – در صورت تغییر در مدارک هویتی دانش آموز، دریافت

مدارک جدید الزامی است.

ماده ۲۱- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان

دیگر کشورها برای ثبت نام، باید مدارک هویتی، اقامتی و پناهندگی

معتبر و مورد تایید مراجع ذیربط ارائه دهند.

ماده ۲۲- کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از مدارس با امضای

معاون اجرایی یا فردی که عهده دار این مسئولیت است و مهر و امضای

مدیر مدرسه، دارای اعتبار خواهد بود.

تبصره ۱- صدور تأییدیه ارزش تحصیلی به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه است.

تبصره ۲- صدور گواهی نامه پایان تحصیلات دوره متوسط، برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می گیرد.

تبصره ۳- لازم است کارنامه ها و مدارک تحصیلی دانش آموزان متقاضی انتقال و ادامه تحصیل در سایر مناطق، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه مبدأ تأیید و مهر و امضا شود.

ماده ۲۳- انتقال دانش آموز در طول سال تحصیلی از یک مدرسه به مدرسه دیگر با موافقت «اداره آموزش و پرورش مقصد» و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی طول سال تحصیلی، وی باید پس از مهر و امضا مدرسه مبدأ با تأیید اداره آموزش و پرورش، در موعد مقرر به «مدرسه مقصد» ارسال شود. انتقال دانش آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو مدرسه مبدأ و مقصد و موافقت اداره آموزش و پرورش، با رعایت مقررات و در مهلت تعیین شده، بلامانع است.

تبصره ۱- پرونده تربیتی - تحصیلی دانش آموز به صورت محرمانه باید به «مدرسه مقصد» ارسال شود.

تبصره ۲- صحت ریزنمرات و سوابق تحصیلی دانش آموزان انتقالی از سوی اداره آموزش و پرورش مقصد، ظرف مدت یک هفته بعد از انتقال از اداره آموزش و پرورش مبدأ، استعلام و پاسخ استعلام نیز حداکثر تا یک ماه بعد از آن ارسال شود.

تبصره ۳- انتقال دانش آموزان بین مدارس استعدادهای درخشان، در صورت دارا بودن نمره آزمون ورودی در سطح حداقل نمره مدرسه مقصد و وجود ظرفیت خالی در آن مدرسه در داخل استان با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان و از یک استان به استان دیگر، با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان مقصد، مجاز خواهد بود.

تبصره ۴- انتقال بین مدارس استعدادهای درخشان یک شهرستان، در سال نخست پذیرش، ممنوع است.

ماده ۲۴- مدیر مدرسه باید همه مدارک دانش آموزی را که با گواهی موقت ثبت نام کرده است، حداکثر تا پایان مهر ماه به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند؛ مدیر مدرسه مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید همه مدارک تحصیلی دانش آموز را، پس از تکمیل، برابر مقررات به مدرسه مقصد ارسال کند.

تبصره ۵ - چنانچه مدارک و سوابق تحصیلی دانش آموزی در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش آموز حقی برای وی ایجاد یا حقی از او تزییع شود، مسؤلیت آن، حسب مورد، به عهده مدیر مدرسه مبدأ یا مقصد خواهد بود

ماده ۲۵- مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک ماه پس از آغاز سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش آموزان، از جمله دانش آموزان جدید خود را بررسی و در صورت مشاهده نقص، آن را رفع کند.

تبصره - چنانچه دانش آموزی بر خلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده یا در درس یا درس‌هایی، قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی طبق مقررات اقدام شود. لیکن چنانچه بعد از موعدمقرر نقص پرونده بر طرف نشده باشد، لازم است پرونده این دانش آموز، برابر مقررات، برای اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۲۶- مدیران مدارس باید دفتر آمار دانش آموزان را حداکثر یک ماه پس از آغاز سال تحصیلی یا دوره تابستانی تکمیل و به تایید اداره آموزش و پرورش مربوط رسانده و برابر مقررات مسدود کنند.

**فصل چهارم – شرایط ثبت نام و تحصیل دانش آموزان
مشمول نظام وظیفه عمومی**

ماده ۲۷- دانش آموزان پسر از اول ماهی که در آن ماه، وارد سن ۱۹ سالگی می شوند، مشمول نظام وظیفه شناخته می شوند.

تبصره ۱- ملاک رسیدگی به وضعیت دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه آنان است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود.

تبصره ۲- برای دانش آموزانی که شناسنامه اولیه آنان به حکم دادگاه باطل شده است، شناسنامه جدید، ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۲۸- چنانچه دانش آموزی پس از ثبت نام، با عذر موجه غیبت کند و این غیبت

تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درس ها در خردادماه و

شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می شود.

تبصره ۵- وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی شود. تشخیص غیبت موجه

بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده، با مدیر مدرسه است.

ماده ۲۹- دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که سه ماه یا بیشتر به طور متوالی غیبت غیر موجه داشته باشند، به عنوان تارک تحصیل از مدرسه اخراج می شوند.

تبصره ۱- مدیر مدرسه موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی ربط اعلام کند.

تبصره ۲- چنانچه دانش آموز واجد شرایط، در موعد مقرر، برابر ضوابط در مدرسه ثبت نام نکند، مدیر مدرسه موظف است، برابر مفاد این ماده، ترک تحصیل وی را اعلام کند.

ماده ۳۰- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه)، از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل محسوب می شود و برای این گروه از داوطلبان، معافیت تحصیلی صادر نخواهد شد.

ماده ۳۱- ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که ترک تحصیل کرده اند، مجاز نخواهد بود و در صورت رفع ممنوعیت قانونی از سوی نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل آنان بلامانع خواهد بود.

تبصره - چنانچه تاریخ اعزام (مندرج در دفترچه آماده به خدمت دانش آموز، بدون مهر غیبت) حداقل تا پایان خردادماه همان سال تحصیلی باشد، می تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۳۲- مدیر مدارس پسرانه باید مشخصات دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را به صورت انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار، به منظور استفاده از معافیت تحصیلی، برابر مقررات، از طریق مراجع ذی ربط به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی ربط اعلام کند.
(این موضوع شامل دانش آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می شود)

ماده ۳۳- مدیران مدارس موظفند مراتب ترک تحصیل یا فراغت از تحصیل دانش آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق مراجع ذی ربط به حوزه نظام وظیفه مربوط اعلام نمایند.

تبصره ۱- دانش آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می کند، در صورتی که قصد ادامه تحصیل در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور را داشته باشد، نیازی به اعلام مشخصات وی به حوزه نظام وظیفه نیست.

تبصره ۲- دانش آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مدارس ایرانی تحصیل می کنند، مشمول قانون نظام وظیفه عمومی نیستند.

فصل پنجم – ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۳۴- هدف‌های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به شرح زیر است:

۱- دریافت بازخوردهای موثر از میزان کسب شایستگی‌ها و بهبود، هدایت و ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌آموز در موقعیت‌های مختلف

۲- تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش‌آموز و آگاه کردن دانش‌آموزان و اولیای آنان از میزان پیشرفت و عملکرد تحصیلی و تربیتی آنان

۳- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و تلاش برای رفع آن‌ها

۴- شناخت استعدادها، علائق و رغبت‌های دانش‌آموزان و هدایت آنان در زمینه شغلی و تحصیلی

۵- تقویت انگیزه، روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموزان

۶- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها، به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آن‌ها

۷- حصول اطمینان از کسب شرایط لازم برای ارتقا به مراحل تحصیلی یا سطوح مهارتی بالاتر

۸- شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارزیابی کارآیی نظام آموزشی، اصلاح فرآیندها و روش‌ها و زمینه‌سازی برای ارتقای کیفیت آن.

ماده ۳۵- ارزشیابی دانش آموزان در هر درس با هدف‌های مشخص شده زیر، به سه صورت ورودی (آغازین)، تکوینی (مستمر) و پایانی (تراکمی) انجام می‌شود:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) : به منظور آگاهی از توانایی‌ها و

آمادگی‌های قبلی دانش آموز برای ورود مناسب به فرآیند تعلیم و تربیت و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌شود.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) : به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش آموز، بهبود فرآیند تعلیم و تربیت، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش آموزان و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش آموزان، اولیا و اتخاذ روش‌های مناسب انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) : به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۶- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش آموز در فعالیت‌های آموزشی - تربیتی و به شیوه‌های گوناگون، با استفاده از آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واریسی، مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و نظایر آن انجام و نتایج این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت منظور می‌شود.

ماده ۳۷- ارزشیابی پایانی (تراکمی) در طول سال تحصیلی، در دو نوبت اول و دوم، انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (۵ نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و ۱۵ نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه به عمل می‌آید.

تبصره ۱- ارزشیابی پایانی شهریور ماه و همچنین امتحانات نهایی و دروس غیر حضوری، از همه محتوای برنامه درسی به عمل می آید.

تبصره ۲- در شاخه های فنی و حرفه ای و کار دانش، نمره هر نوبت درس هایی که آموزش آن در طول نوبت اول یا دوم ارائه و پایان می یابد، به عنوان نمره پایانی آن درس، منظور می شود.

تبصره ۳- در شاخه های فنی و حرفه ای و کار دانش، شیوه نامه نحوه ارزشیابی دروس شایستگی های فنی و غیر فنی از سوی معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می شود.

تبصره ۴- در شاخه کار دانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی، از تمام محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر، معتبر خواهد بود.

ماده ۳۸- دانش آموزان پایه دوازدهم هر یک از شاخه‌های تحصیلی، چنانچه تا پایان تابستان موفق به گذراندن درس‌های پایه مربوط، اعم از نهایی و غیرنهایی و باقیمانده درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم نشوند، می‌توانند در امتحانات دروس مربوط در دی‌ماه شرکت کنند.

تبصره ۵- چنانچه دانش آموزی پس از برگزاری امتحانات دی‌ماه نیز موفق به گذراندن همه واحدهای درسی رشته مربوط نشود، می‌تواند برابر مقررات، در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور یا به صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام و نسبت به گذراندن باقیمانده درس‌های خود اقدام کند.

ماده ۳۹- برنامه ریزی و نظارت بر امتحانات پایانی غیرنهایی نوبت اول، دوم، شهریور و دی ماه به عهده مدیر مدرسه است که با عنایت به تقویم اجرایی، تنظیم و با همکاری و مشارکت کارکنان آموزشی و اداری مدرسه انجام می شود.

تبصره ۵- در شاخه کاردانش، برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت که در مدرسه ارائه می شود، در اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط، تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت، بر اساس موافقت نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط، انجام خواهد شد.

ماده ۴۰- طرح سؤال‌ها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) و تصحیح اوراق امتحانات داخلی (نوبت اول، دوم، شهریورماه و دی‌ماه) زیر نظر مدیر مدرسه، بر عهده معلم مربوط است.

تبصره ۱- مدیر مدرسه می‌تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را برای تصحیح در خارج از مدرسه، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲۵- چنانچه معلم مربوط، قبل از برگزاری امتحان داخلی، در هر یک از نوبت‌های امتحانی، به هر دلیلی از طراحی سئوال‌های درس مربوط، خودداری کند یا ظرف مدت ۵ روز پس از برگزاری امتحان، اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، می‌تواند به تشخیص خود طراحی سوال و تصحیح اوراق درس مربوط را به یکی از معلمان مرتبط و واجد صلاحیت واگذار کند.

ماده ۴۱- نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) و پایانی در هر نوبت امتحانی داخلی، باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ، به مدیر مدرسه تحویل شود. نمرات ارزشیابی مستمر دو هفته قبل از آغاز امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از برگزاری امتحان هر درس در آن نوبت، باید به مدیر مدرسه تحویل شود.

تبصره ۱- نمرات ارزشیابی مستمر و عملکرد تحصیلی دانش آموز، باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش آموز و ولی او برسد.

تبصره ۲- در شاخه کار دانش، فهرست مشخصات و ریز نمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی، در دو نسخه صحافی که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در مدرسه به طور دائم نگهداری می شود.

**ماده ۴۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌تواند با
هماهنگی معاونت آموزش متوسطه و اداره کل آموزش و
پرورش استان در امتحان پایانی نوبت دوم و شهریورماه یک
یا دو ماده‌درسی پایه‌های دهم و یازدهم را به صورت
هماهنگ برگزار کند.**

تبصره ۱- طراحی سؤال‌های امتحانی موضوع این ماده، برای مدارس استعداد‌های درخشان به مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان و برای مدارس وابسته به سازمان آموزش و پرورش استثنایی به سازمان ذی‌ربط واگذار می‌شود.

تبصره ۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش با هماهنگی معاونت آموزش متوسطه، برنامه امتحانات دروس هماهنگ را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می‌کند.

ماده ۴۳- امتحانات پایانی نوبت دوم و شهریور ماه درس‌هایی از پایه دوازدهم به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال‌های یکسان برگزار می‌شود که مرکز سنجش آموزش و پرورش آن را طراحی می‌کند، این امتحان زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه مربوط معین می‌شود، رسمیت می‌یابد.

تبصره ۱- مرکز سنجش آموزش و پرورش، برنامه امتحانات نهایی را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می کند.

تبصره ۲- در همه مراحل امتحانات، ادارات کل آموزش و پرورش استان ها و مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور، ملزم به همکاری با مرکز سنجش آموزش و پرورش، می باشند.

تبصره ۳- معلمان درس‌های مربوط به امتحانات نهایی، موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود، اوراق امتحانی همان درس را با دریافت حق‌الزحمه، تصحیح کنند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح، به اداره آموزش و پرورش محل، گزارش می‌شود تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نتایج امتحانات نهایی، حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان، باید از سوی رئیس حوزه تصحیح، به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه، به مدارس محل تحصیل دانش‌آموزان، اعلام شود.

تبصره ۵ – سؤال‌های امتحانات نهایی دروس «عربی، زبان قرآن ۳»، «زبان خارجی»
۳، «تعلیمات دینی»، (دینی، اخلاق و قرآن ۳)، برای دانش‌آموزان با آسیب‌دیدگی
شنوایی، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان
آموزش و پرورش استثنایی و استفاده از دبیران واجد شرایط، به صورت ویژه طراحی
و بر اساس برنامه‌ریزی مرکز سنجش آموزش و پرورش، در اختیار حوزه‌های امتحانی
آنان، قرار خواهد گرفت.

تبصره ۶ – سؤال‌های امتحانات نهایی دانش‌آموزان نابینا، توسط مرکز سنجش آموزش
و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی، به خط بریل
تبدیل شده و در اختیار حوزه‌های امتحانی قرار می‌گیرد.

ماده ۴۴ - مدیران مدرسه موظفاند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات نوبت اول و نتایج ارزشیابی مستمر نوبت دوم آن درس‌ها، در نمون برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ارسال می‌شود، تنظیم کنند و تا یک هفته قبل از آغاز امتحانات نهایی نوبت دوم، شهریور و دی‌ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهند.

تبصره ۱- مدیران هنرستان کاردانش موظفاند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استانداردها، مهارت، مطابق نمونه برگ‌های مربوط تنظیم و حداکثر یک‌ماه قبل از پایان آموزش آن استانداردها، به اداره آموزش و پرورش شهرستان / ناحیه / منطقه تحویل دهند. ادارات آموزش و پرورش نیز باید درخواست‌های مربوط به انجام آزمون‌های مهارت را، حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت، به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کنند. اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت، ارسال کند.

تبصره ۲: امتحانات عملی غیر کتبی و کارگاهی، درس‌های غیرنهایی مدرسه و درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مدرسه برگزار می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش، پذیرش گواهی‌نامه‌های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آن‌ها در رشته‌های مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پس از تأیید مرجع صادر کننده، به میزان واحدهای تعیین شده، با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۵ - نمره هر درس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۲ و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۴، برابر جدول زیر به دست می آید.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر
مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب،				
تقسیم بر ۸	ضریب ۴	ضریب ۱	ضریب ۲	ضریب ۱

تبصره - دروسی که در طول یک نوبت، اجرا می شود، طبق ضرایب مندرج در ماده ۴۶، محاسبه می شود.

ماده ۴۶- نمره هر درس در دوره تابستان، از مجموع نمره ارزشیابی مستمر باضریب ۱ و ارزشیابی پایانی (شهریور ماه) با ضریب ۳ به شرح جدول زیر محاسبه می شود.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس دوره تابستانی
ضریب ۱	ضریب ۳	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر ۴

تبصره ۱- نمره درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش‌آموز بوده و ارزشیابی پایانی ندارد، بر مبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش‌آموز در هر نوبت، توسط معلم مربوط تعیین و نمره سالانه این درس‌ها، بر اساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم، تعیین می‌شود.

تبصره ۲- نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت در شاخه کاردانش (اعم از حضوری یا غیر حضوری) و درس‌های غیر حضوری و شهریور و دی‌ماه، همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب، خواهد بود.

**تبصره ۳- در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی (شهریو
رماه) با ضرایب مذکور، عدد اعشاری نمرات، به شرح زیر تغییر می یابد
و در برگ ریز نمرات ثبت و محاسبه می شود:**

۱- کمتر از ۰/۵۲ به ۰/۵۲	۳- از ۰/۱۵ تا ۰/۴۷ به ۰/۵۷
۲- از ۰/۶۲ تا ۰/۹۴ به ۱/۰۵	۴- از ۰/۶۷ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۷- نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی مستمر دانش آموز در هر درس، از صفر تا بیست (۰-۲۰) است.

تبصره - در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت، به تفکیک بخش نظری و عملی، بر مبنای صفر تا بیست (۰-۲۰) محاسبه می‌شود.

ماده ۴۸- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است. در شاخه کاردانش، تعیین نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی به عهده دستگاه متولی استاندارد مهارت، است.

ماده ۴۹- برای سنجش مهارت عملی، «آزمون عملی» و برای سنجش مهارت گفتاری، آزمون «شفاهی» به عمل می آید.

ماده ۵۰- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش است.

ماده ۵۱ - مسئولیت حسن برگزاری امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج، بر عهده مدیر مدرسه است و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه و اداره کل آموزش و پرورش استان، در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر کند، آخرین نمره، ملاک عمل خواهد بود. در این صورت موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات خرداد یا شهریورماه، پس از آبان‌ماه و بازبینی اوراق امتحانات دی‌ماه پس از فروردین‌ماه، انجام شود و نمره دانش‌آموزی تغییر کند، مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

**ماده ۵۲- اعلام رسمی نتیجه امتحانات به دانش آموز یا ولی او،
حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت امتحانی، به عهده مدیر مدرسه
است.**

ماده ۵۳- مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی نوبت‌های اول و دوم، شهریور و دی‌ماه (اعم از نهایی و غیرنهایی)، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت است. در امتحانات داخلی مدیر مدرسه موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدید نظر یا در اختیار مصحح مربوط یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یکی دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدید نظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده، حسب مورد، تعیین می‌شود.

در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد صلاحیت، قطعی و لازم‌الاجر است. در امتحانات نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدید نظر در اختیار یکی از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

ماده ۵۴ - اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم، شهریور و دی ماه درس های غیر نهایی، به مدت شش ماه در مدرسه و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می کند، نگهداری می شود و پس از سپری شدن مهلت مذکور، برابر مقررات امحا می شود، ولی فهرست دست نویس و رایانه ای ریز نمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریز نمرات قبول شدگان امتحان نهایی، لیست نمرات دروس مهارتی پس از تأیید دستگاه متولی مهارت، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط، حسب مورد، نگهداری می شود.

ماده ۵۵ - امتحانات شهریور و دی ماه درس های غیر نهایی دانش آموزان در همان مدرسه ای برگزار می شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است و امتحانات درس های غیر نهائی شهریور ماه (اعم از حضوری و غیر حضوری) در همان مدرسه ای که دانش آموزان، درس های این دوره را انتخاب کرده اند، برگزار می شود و امتحانات شهریور و دی ماه درس های نهایی دانش آموزان، در حوزه های امتحانی تحت پوشش همان منطقه/ناحیه آموزشی برگزار می شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است.

تبصره ۱- در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش آموزی تا ۱۵ روز قبل از برگزاری امتحانات شهریورماه یا دی ماه تغییر یابد، دانش آموز می تواند به صورت میهمان (با اخذ معرفی نامه عکس دار، حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی های مستمر دوره تابستانی، از مدرسه مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی دانش آموز توسط اداره آموزش و پرورش همان منطقه و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی مورد نظر، با معرفی آن اداره، در امتحانات داخلی شهریور ماه یا دی ماه یکی از مدارس، یا در امتحانات نهایی یکی از حوزه های اجرایی شرکت کند. نمره شهریورماه یا دی ماه چنین دانش آموزی، پس از تأیید اداره آموزش و پرورش قبلی برای ابلاغ به مدرسه ای ارسال می شود که دانش آموز قبلاً در آن تحصیل می کرده است تا مدرسه مذکور با توجه به نمره های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

تبصره ۲- دانش آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور می توانند با ارائه معرفی نامه عکس دار از مدرسه مربوط و تأیید مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور و اداره کل آموزش و پرورش استان در امتحانات شهریور و دی ماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش آموزان باید توسط مدیر مدرسه مقصد و از طریق اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور به مدرسه مبدأ ارسال شود.

ماده ۵۶- نمره انضباط دانش آموزان در هر نوبت، با توجه به رعایت موازین اسلامی، اخلاق، بهداشت و نظافت شخصی، مقررات مدرسه، وضعیت حضور و غیاب و حفظ نظم عمومی، بر اساس گزارش معلمان و مربیان توسط مدیر و معاونان مدرسه تعیین و در برگریز نمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر مدرسه می شود.

تبصره ۱- میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه، معادل دو واحد درسی منظور می شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط به عنوان دروس گذرانده شده رشته تحصیلی در نظر گرفته نمی شود، ولی در محاسبه معدل کل، به میزان ۶ واحد، لحاظ می شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی، نمره انضباط، منظور نمی شود.

ماده ۵۷ - نمونه کارنامه‌ها و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاو

نت آموزش

متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش با همکاری مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات، تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸ - در هر سال تحصیلی، دفتر امتحانات مدرسه برای دانش آموزان پایه های دهم و یازدهم، باید حداکثر تا پایان آبان ماه و برای دانش آموزان پایه دوازدهم تا پایان اسفندماه، تنظیم و توسط نماینده ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می شود، بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

تبصره - شیوه نامه اجرایی نحوه مسدود کردن دفتر امتحانات در مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان ها ارسال می شود.

ماده ۵۹- چنانچه دانش آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی معتمدی استفاده کند که از طرف مدیر مدرسه برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا، برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود.

ماده ۶۰- برای دانش آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثری که بیماری‌اش مانع شرکت وی در امتحانات (کتبی، شفاهی و عملی) شود، مدیر مدرسه یا رئیس حوزه اجرا، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می‌کند و در صورت لزوم از امتحانات آن درس معاف می‌شود، در این صورت، سهم نمره این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- امتحان عملی درس تربیت بدنی برای دانش آموزان موضوع این ماده، باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه نامه مربوط توسط معاونت ذی ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش آموزان شاخه های فنی و حرفه ای و کار دانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس های رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته می باشند.

ماده ۶۱ - دانش آموزان مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف که برای پایه های دهم، یازدهم و دوازدهم، به ترتیب ۱۵، ۱۶ و ۱۷ سال تمام است، می توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان به یکی از دبیرستان هایی که از قبل برای برگزاری امتحانات مشخص شده است، معرفی و در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه تحصیلی) که از همه درس های مربوط به آن پایه به عمل می آید، در اولین نوبت رسمی ارزشیابی، همراه با سایر دانش آموزان شرکت کنند و در صورت قبولی در همه درس های هر پایه، مدرک قبولی برای آنان صادر می شود و با رعایت شرایط، مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود:

۱- افرادی که بخشی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانده‌اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نیست یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنها را مشخص کند، نداشته باشند. (با ارایه مدرک معتبر مبنی بر داشتن حداقل یکسال سکونت در خارج از کشور برابر ضوابطی که توسط مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود)

۲- افرادی که به مدرسه دسترسی نداشته یا به دلیل بیماری نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند.

۳- دانش آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و غیره، از بین رفته و هیچ گونه سابقه‌ای از مدارک آنان وجود نداشته باشد. (با تأیید اداره آموزش و پرورش مبداء مبنی بر وقوع حادثه)

۴- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است، مشروط بر آنکه دارای مدرک پایان دوره اول متوسطه باشند.

۵- پناهندگان به کشور جمهوری اسلامی و رانده‌شدگان از سایر کشورها که به صورت قانونی در ایران سکونت دارند، ولی مدرک قابل قبولی برای ارزشیابی در دست ندارند.

تبصره ۱۵- ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) طبق مفاد این آیین نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می تواند از دانش آموز در پایه پایین تر ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۲۵- نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول شدگان در ستون ملاحظات دفتر امتحانات آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می شود. شماره معرفی نامه با اشاره به ماده ۱۶ این آیین نامه، در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می شود.

**تبصره ۳۵- شرکت کنندگان در امتحان تعیین پایه، از بخش عملی درس
آمادگی دفاعی معاف خواهند بود و باید برای آنان از بخش نظری آن،
امتحان ۲۰ نمره‌ای به عمل آید.**

**تبصره ۴۰- چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش آموزی برای
ارزشیابی ناقص باشد. و تا پایان امتحانات خردادماه پایه تحصیلی
قطعاً دانش آموز در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی
شخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریورماه وی به عنوان ارزشیابی
رودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش آموزی در
امتحانات شهریورماه قبول نشود، می‌تواند برای تعیین پایه، در
ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.**

تبصره ۵ - افراد خارجی مقیم ایران، رانده شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

تبصره ۶ - از دانش آموزانی که با زبان فارسی آشنایی ندارند، امتحان تعیین پایه آنان فقط در پایه‌های دهم و یازدهم به زبان‌های خارجی به عمل خواهد آمد که توسط مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود. این قبیل از دانش آموزان باید وضع خود را با نظام آموزشی به زبان فارسی منطبق کنند.

ماده ۶۲ - برای محاسبه معدل سالانه هر دانش آموز، در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضرب های به دست آمده بر تعداد کل واحدهایی تقسیم می شود که دانش آموز در آن سال برای آنها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) کسب کرده است.

تبصره - برای محاسبه معدل سالانه دانش آموزان دوره دوم متوسطه در شهریور ماه، نمرات امتحانی شهریور ماه به جای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می شود.

ماده ۶۳- دانش آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌ها
ی وزارت آموزش و پرورش در امتحانات تعلیمات خاص اقلیت دینی شرکت می‌کنند و
این نمره جایگزین نمره درس تعلیمات دینی (دینی، اخلاق و قرآن) می‌شود. ضمناً در
صورت تمایل دانش آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای وی
وجود ندارد.

ماده ۶۴- با متخلف یا متخلفان امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه رسیدگی به
تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری، حسب مورد، رفتار خواهد شد.

ماده ۶۵ – به دانش آموزان پایه‌های دهم و یازدهم، پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم و شهریورماه، با رعایت ضوابط و مقررات، در سال تحصیلی بعد، دروس پایه بالاتر ارائه خواهد شد.

ماده ۶۶ – در مدارس استعدادهای درخشان، در پایه‌های دهم و یازدهم، دانش آموزی حق ادامه تحصیل در مدارس مذکور را دارد که دارای شرایط زیر باشد:

الف – معدل سالانه وی در خردادماه کمتر از ۱۵ نباشد.

ب – نمره سالانه وی در هیچ یک از مواد درسی در خرداد و شهریورماه ، کمتر از ۱۲ نباشد.

تبصره ۱۵- چنانچه دانش آموزی که معدل سالانه خردادماه وی کمتر از ۱۵ باشد، شرایط قبولی مدارس عادی را نیز نداشته باشد، در امتحانات شهریورماه مدرسه استعدادهای درخشان شرکت می کند و با هر نمره یا معدلی، به مدارس عادی هدایت می شود و با رعایت مقررات، ادامه تحصیل می دهد.

تبصره ۲- دانش آموز مشمول بند الف (معدل ۱۵) که نمره یک یا چند درس او در خردادماه کمتر از ۱۲ باشد، برای ادامه تحصیل در مدرسه استعدادهای درخشان، باید در امتحانات شهریورماه شرکت کند و در آن درس یا دروس، حداقل نمره ۱۲ را کسب کند. اگر این دانش آموز در امتحانات شهریورماه، شرکت کند و نمره نصاب قبولی را کسب نکند یا در امتحان شهریورماه شرکت نکند، اجازه ادامه تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان را نخواهد داشت و نمرات وی بر اساس این آیین نامه ملحوظ و طبق مقررات در مدارس عادی ادامه تحصیل خواهد داد.

تبصره ۳- دانش آموزی که موفق به کسب نمره نصاب قبولی در شهریور
ماه نمی شود، چنانچه معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۶ باشد، در
یک درس یا معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۷ باشد، در ۲ درس،
با داشتن نمره بین ۱۰ تا ۱۲ می تواند در مدارس استعدادهای درخشان
ادامه تحصیل دهد. دانش آموز در طول دوره دوم متوسطه، صرفاً یکبار
می تواند از این امتیاز استفاده کند.

تبصره ۴- دانش آموزی که به دلیل کسب نمرات بین ۱۰ تا ۱۲ در خردادماه، موظف به شرکت در امتحانات شهریورماه است، نمرات مأخوذه وی در شهریورماه، صرفاً ملاک ادامه تحصیل وی در مدارس استعدادهای درخشان بوده و تأثیری در معدل سالانه ندارد.

تبصره ۵- سوالات امتحانات شهریورماه، از محتوای کتاب درسی پایه مربوط طراحی می شود.

شرایط قبولی در درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم

ماده ۶۷ - پس از امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش آموزی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۶۸ - دانش آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درس‌ها احراز نکند، می‌تواند در امتحانات همان درس یا درس‌ها در شهریورماه شرکت کند و در صورتی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره وی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره ۱- اعلام نتیجه دانش آموزانی که بدون شرکت در دوره تابستانی ، در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت می کنند، صرفاً بر مبنای ۲۰ نمره امتحان پایانی خواهد بود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش آموزی پس از امتحان پایانی در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت یا یکی از بخش های آن، نصاب قبولی را کسب نکند، لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخش هایی که نمره قبولی کسب نکرده است، تا پایان شهریورماه همان سال شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد قبول شناخته می شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های غیر نهایی پایه دوازدهم

ماده ۶۹- در امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش آموزی در هر یک از درس های غیرنهایی، قبول شناخته می شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۷۰- دانش آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم، شرایط قبولی را در درس یا درس هایی احراز نکند یا درس هایی از سال های قبل وی باقیمانده باشد، می تواند در امتحانات همان درس یا درس ها، در شهریورماه و دی ماه شرکت کند و در صورتی در هر درس، قبول شناخته می شود که نمره هر یک از آنها کمتر از نصاب قبولی نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های امتحانات نهائی پایه دوازدهم

ماده ۷۱- در امتحانات نهایی، دانش آموزی در هر یک از درس‌ها، قبول شناخته می‌شود که:

الف) نمره امتحان نهایی وی در هر درس بدون ضریب، کمتر از ۷ نباشد

ب) نمره سالانه یا نمره دوره تابستانی وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی (مندرج در ماده ۴۸) نباشد.

تبصره ۱- در دروس غیر حضوری، کسب نمره نصاب قبولی (مندرج در ماده ۸۴) در امتحانات نهایی ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۲- آن دسته از درس‌های فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها ۱۲ است، از شمول مفاد بند الف مستثنی بوده و دانش‌آموزان باید در امتحانات نهایی، نصاب قبولی را کسب کنند.

تبصره ۳- شرایط قبولی دانش‌آموزان در درس‌های پایه دوازدهم مدارس استعدادهای درخشان، تابع ضوابط مندرج در این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۷۲- در پایان دوره دوم متوسطه برای هر یک از فارغ التحصیلان براساس نمرات درسی‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درسی‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط، ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درسی‌های نهایی تقسیم می‌شود.

وضعیت غایبین در امتحانات

ماده ۷۳- چنانچه دانش آموزی در هر نوبت از امتحانات پایانی، غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره پایانی آن نوبت برای درس‌های مورد نظر قید می‌شود، لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه دانش آموز مشمول این ماده دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درس‌های مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت، منظور خواهد شد.

ماده ۷۴- اگر دانش آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به جای نمرات پایانی نوبت اول درس‌های مربوط نیز منظور می‌شود.

تبصره ۵- در شاخه فنی و حرفه‌ای برای دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی، دانش آموز موظف خواهد بود، قبل از امتحانات پایانی نوبت دوم، در آزمون مبحث مورد نظر که به عهده معلم مربوط خواهد بود، شرکت کند.

ماده ۷۵- اگر دانش آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس های پایه دهم یا یازدهم غیبت موجه داشته باشد، نمرات شهریورماه وی به جای نمره سالانه آن درس یا درس ها منظور می شود.

ماده ۷۶- اگر دانش آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس هایی که در پایه دوازدهم انتخاب نموده است، غیبت موجه داشته باشد، به جای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبت های اول و دوم کلمه غایب موجه درج می شود. این قبیل دانش آموزان باید درس های باقیمانده را در دوره تابستانی (شهریورماه) و دی ماه، برابر ضوابط، مجدداً انتخاب کنند.

ماده ۷۷- چنانچه دانش آموز پایه دهم، یازدهم یا دوازدهم در فاصله زمانی بعد از ثبت نام و قبل از شرکت در امتحانات پایانی نوبت اول ترک تحصیل کند (هر چند نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد) برای وی کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیلی صادر می شود و آن سال جزو سنوات تحصیل وی محاسبه نمی شود و می تواند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط در پایه تحصیلی مذکور ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱۵- دانش آموزان پایه دهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می کنند، می توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط، در پایه تحصیلی مذکور ثبت نام کنند و ادامه تحصیل دهند. ترک تحصیل این قبیل افراد جزو سنوات تحصیلی منظور نمی شود .

تبصره ۲- برای دانش آموزان پایه یازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می کنند، در تمام درس های نوبت دوم غایب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال جزء سنوات تحصیل آنها منظور می شود و می توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت دروس پیش نیاز و سایر شرایط در پایه تحصیلی دوازدهم ثبت نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- برای دانش آموزان پایه دوازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می کنند، در همه درس های نوبت دوم غایب غیر موجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال جزء سنوات تحصیل آنها منظور می شود. این دانش آموزان با رعایت سایر شرایط می توانند به یکی از دوروش زیر ادامه تحصیل دهند:

الف - از سال تحصیلی بعد در یکی از مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور با رعایت ضوابط و مقررات ادامه تحصیل دهند.

ب - در نوبت امتحانی شهریور و دی ماه همان سال با رعایت ضوابط و مقررات در امتحان دروس مربوط شرکت کنند و ادامه تحصیل دهند.

**تبصره ۴۰- دانش آموزان واجد شرایط تحصیل مدارس استعدادهای
درخشان، که در سایر مدارس (داخل و خارج) مشغول به تحصیل
می شوند، حداکثر پس از یک سال، با رعایت شرایط و ضوابط ادامه
تحصیل در این مدارس، با موافقت شورای مدرسه، مجاز به ثبت نام
مجدد و ادامه تحصیل در این مدارس خواهند بود.**

ماده ۷۸- اگر دانش آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در همه درس‌ها، غیبت موجه داشته باشد، واحدهای وی در آن سال حذف و برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. در این صورت ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش آموز قید شود.

ماده ۷۹- اگر دانش آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در درس‌های غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست ولی دانش آموز، مدیر مدرسه مجاز است. حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط امتحان به عمل آورد.

تبصره ۵- در درس‌هایی که امتحان آن‌ها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال‌دانش آموزان مشمول این ماده، به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۸۰ - اگر دانش آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس های موضوع تبصره ماده ۴۵) در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریز نمرات ثبت می شود.

ماده ۸۱ - برای غیبت غیر موجه در امتحانات نهایی نمره صفر منظور خواهد شد و چنانچه دانش آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس های وی حذف می شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد. تبصره - تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا، پس از هماهنگی با مدیر مدرسه خواهد بود.

شرايط فارغ التحصيلي

ماده ۸۲- دانش آموزی فارغ التحصیل شناخته می شود که در همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه رشته مربوط، قبول شده باشد و معدل کل وی کمتر از ۱۰ نباشد.

تبصره ۱- چنانچه آخرین نمره درس (سالانه، تابستانی یا غیر حضوری) دانش آموزی، از مجموع درس های دوره دوم متوسطه، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیر نهایی)، ۷ و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ التحصیل شناخته می شود. آن دسته از درس های شاخه فنی و حرفه ای که نصاب قبولی آن ها ۱۲ است و همچنین استاندارد مهارت (درس های مهارتی) و کارورزی در شاخه کار دانش، مشمول این تبصره نمی شوند.

تبصره ۲- استفاده نکردن از شرایط تبصره ۱ این ماده در نوبت امتحانی خردادماه، با درخواست کتبی ولی دانش آموز بلامانع است، در این صورت اگر دانش آموزی در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت کند و نمره مأخوذه وی در درس‌های مربوط، کمتر از نمره امتحانی خردادماه شود، نمره خردادماه وی در کارنامه درج می‌شود.

**ماده ۸۳ – برای محاسبه معدل کل، نمرات هر دانش آموز در پایان دور
ه دوم متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن در
س (سالانه، شهریور ماه یا دی ماه) ضرب می شود و مجموع حاصل ضرب
ای بدست آمده، بر مجموع واحدهای این
درس ها تقسیم می شود.**

**تبصره ۵ – چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش آموز، بیشتر از
حد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد، نمره درس های مازاد در کارنامه
۴ و سوابق تحصیلی دانش آموز ثبت می شود، لیکن در محاسبه معدل کل
وی منظور نمی شود.**

ماده ۸۴ - اعطای گواهی نامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه (دیپلم) به دانش آموز، مشروط به گذراندن همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه در رشته مربوط و رعایت سایر ضوابط است.

تبصره ۵ - نمونه گواهی نامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه در مرکز سنجش آموزش و پرورش طراحی و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.

نحوه ارایه دروس انتخابی برای دانش آموزان انتقالی

ماده ۸۵ - دانش آموزی که قبل از برگزاری امتحانات نوبت اول به واحد آموزشی دیگری منتقل شود، باید درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید را انتخاب کرده و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱ - دانش آموزی که پس از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید همانام با درس انتخابی مدرسه قبلی دانش آموز باشد، در این صورت نام درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی، در کارنامه محفوظ می ماند و همانند سایر دانش آموزان ادامه تحصیل می دهد.

تبصره ۲- دانش آموزی که بعد از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید غیرهمنام با درس انتخابی مدرسه قبلی دانش آموز باشد، درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی حذف و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید، جایگزین آن می شود، در این صورت نمره مأخوذه نوبت دوم، برای ارزشیابی مستمر و پایانی نوبت اول نیز منظور می شود.

ماده ۸۶- امتحان دانش آموزان دوره دوم متوسطه روزانه خارج از کشور، طبق مفاد این آیین نامه انجام می شود و امتحان دانش آموزان دوره دوم متوسطه بزرگسالان، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد خارج از کشور بر اساس آیین نامه های مربوط خواهد بود.

تبصره ۱- دانش آموزان موضوع این ماده از انتخاب و گذراندن درس آمادگی دفاعی معاف هستند و لازم است معادل واحد این درس را از سایر دروس غیرنهایی رشته های دیگر انتخاب کرده و بگذرانند .

تبصره ۲- دانش آموزان دوره دوم متوسطه خارج از کشور که واجد شرایط تحصیل در دوره روزانه هستند، ولی مدرسه دوره دوم متوسطه در شهر محل سکونت آنان وجود ندارد، می توانند به صورت غیر حضور ی ثبت نام کنند و ادامه تحصیل دهند. این قبیل دانش آموزان صرفاً در ارزشیابی پایانی نوبت دوم شرکت کرده و برای آنها ارزشیابی های مستمر نوبت های اول و دوم و پایانی نوبت اول لحاظ نخواهد شد و معدل آنها صرفاً بر اساس نمرات مأخوذه در ارزشیابی پایانی نوبت دوم محاسبه می شود.

تبصره ۳- دانش آموزان بزرگسال خارج از کشور می توانند از طریق پایگاه الکترونیکی مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور ثبت نام و برابر ضوابط در امتحانات شرکت کنند.

ماده ۸۷- امتحان دانش آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور، بر اساس آیین نامه آموزشی دوره مربوط خواهد بود.

فصل ششم – تغییر شاخه یا رشته

ماده ۸۸- دانش آموز پایه دهم، چنانچه متقاضی تغییر شاخه یا رشته باشد، با نظر کتبی مشاور و تایید اداره آموزش و پرورش ناحیه / منطقه یا شهرستان، براساس شیوه نامه مربوط و رعایت موارد زیر، می تواند در پایه یازدهم به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

۱- دانش آموزی که متقاضی تغییر رشته به رشته های شاخه نظری است، باید در نوبت امتحانی پایه دهم خرداد یا شهریورماه، در آزمون دروس اختصاصی رشته جدید شرکت کند.

چنانچه این دانش آموز از همه درس های مذکور نمره قبولی کسب کند، با تغییر رشته وی موافقت و نمرات دروس گذرانده از رشته قبلی با کد و عنوان یکسان در رشته جدید، از وی پذیرفته می شود.

۲- تغییر رشته دانش آموزان شاخه‌های نظری یا کاردانش به رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای یا تغییر رشته در همان شاخه، منوط به توفیق در امتحانات همه درس‌های اختصاصی پایه دهم رشته جدید در خرداد یا شهریورماه همان سال با در نظر گرفتن ظرفیت پذیرش در رشته‌هایی است که اسامی آن از سوی اداره آموزش و پرورش ناحیه / منطقه یا شهرستان اعلام می‌شود.

۳- تغییر رشته به رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مشروط به کسب نمره قبولی در دروس اختصاصی پایه دهم رشته جدید و گذراندن استانداردهای مهارت تا پایان پایه یازدهم است. در مواردی که دانش آموز بخواهد در مدارس کاردانش دولتی ادامه تحصیل دهد، موافقت اداره آموزش و پرورش ناحیه / منطقه یا شهرستان نیز الزامی است.

۴- زمان تغییر شاخه یا رشته در دوره روزانه حداکثر تا پایان امتحانات شهریورماه پایه دهم است و دانش آموزان موظفاند حداکثر تا دو هفته قبل از آغاز امتحانات خرداد یا شهریورماه، تقاضای کتبی خود را به مدیر مدرسه تحویل دهند تا نسبت به انجام مراحل تغییر رشته اقدام شود. دانش آموزان متقاضی تغییر رشته، می توانند حداکثر در دو مرحله خرداد و شهریورماه، در درس های امتحان تغییر رشته پایه دهم شرکت کنند.

۵ – شرکت دانش آموزان در امتحان درس های تغییر رشته همراه با امتحان درس های پایه دهم رشته اولیه آنان بلامانع است. نمره درس های امتحان تغییر رشته همانند درس های غیر حضوری محاسبه می شود و چنانچه دانش آموزی در امتحان تمامی درس های تغییر رشته نمره قبولی کسب کند و تغییر رشته دهد، نمرات درس های مذکور از وی پذیرفته می شود و صرفاً در معدل کل دانش آموز در رشته جدید منظور خواهد شد.

۶ – هزینه امتحان درس های تغییر رشته معادل، با تعرفه امتحانات داوطلبان آزاد، از دانش آموز دریافت می شود.

۷- درس‌های گذرانده شده دانش‌آموزی که با تقاضای تغییر شاخه یا رشته وی موافقت می‌شود با درس‌های رشته جدید مطابقت داده شده و پذیرفته می‌شود و دانش‌آموز موظف است سایر درس‌های عمومی و اختصاصی پایه دهم رشته جدید را که نگذرانده است، با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند و بگذراند. تبصره ۱- درس‌هایی که از نظر محتوا با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، بر اساس جدولی که از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و ابلاغ می‌شود، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

تبصره ۱۵- درس‌هایی که از نظر محتوا با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، بر اساس جدولی که از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و ابلاغ می‌شود، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش آموزان پایه دهم هریک از شاخه‌های دوره دوم متوسطه، بخواهند پایه دهم را در یکی دیگر از شاخه‌های دوره دوم متوسطه تکرار کنند، مشروط بر آن که ضوابط ورود به آن شاخه را در پایه نهم کسب کرده باشند، می‌توانند در مدارس روزانه در پایه دهم در شاخه جدید ثبت‌نام کرده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند. در این صورت همه دروس گذرانده پایه دهم در شاخه قبلی حذف و آن سال تحصیلی به سقف سال‌های تحصیل آنان، با رعایت سقف سنی مقررات نظام وظیفه، افزوده می‌شود.

تبصره ۳- در موارد خاص، تغییر رشته درون شاخه‌ای در پایه یازدهم انجام خواهد شد.

با آرزوی موفقیت شما